

Jönköpings-Posten

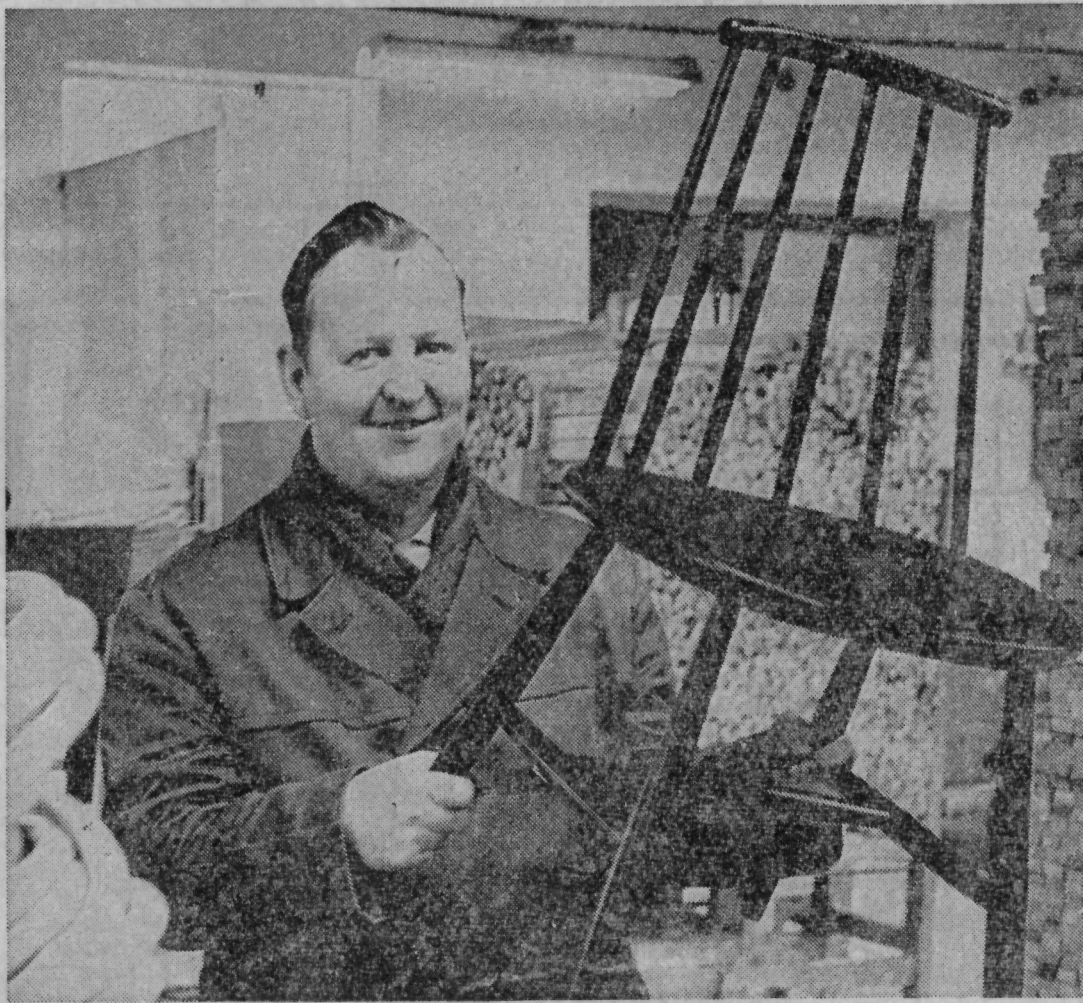
Lösnummerpris 35 öre

Fredagen den 11 januari 1963

N:r 9 —

539-B

100-årig pinnstolsfabrik i Svenarum landets äldsta

Platschefen Harald Thunander med en färdig småländsk pinnstol. Den 100-åriga tillverkningen är nu starkt rationaliserad, om man jämför med då farfar trampade svarven.

Den småländska pinnstolen har cirka ett sekel på nacken och nästan lika gammal är Hagafors pinnstolsfabrik, vilken i år fyller de jämna 100. Därmed är företaget, beläget i Svenarum, äldst i landet inom branschen och åtskilliga miljoner stolar har passerat dess packrum för leveranser runt hela världen.

Det var farfar som började med industriell pinnstolstillverkning, berättar platschefen Harald Thunander, vilken vuxit upp vid fabriken. Man skrev 1863 då farfar kom till Hagafors från Storeskog och i en drängstuga började svarva pinnar efter en modell han fått av majorskan Killander på Hook, vilken importerat pinnstolar från England. Han trampade svarven i början, men så koplades den till ett vattenhjul i ån och snabbt ökade både tillverkning och efterfrågan.

(Forts. på sid. 2.)

100-årig . . .

Forts. från sidan 1

□ Modemöbel.

Det verkar som om pinnstolen just då slog igenom som modemöbel, ty de närmaste 10-15 åren växte mängder av pinnstolsfabriker upp och alla hade de fullt upp att göra. Till 1895 klarade man sig med vattenkraften, men sedan räckte denna ej till, eftersom företaget hade växt så att man sysselsatte 60-talet anställda. ställda.

Det gick åt mycket folk, men även mycken sprit för att lösa she-lacken, dock tog snickarna ofta spriten för invärtes bruk.

— År 1918 sålde min far fabriken till ett nässjöföretag som ännu innehar den. Man har nu cirka 50 anställda och sysselsättningen är god med export över hela världen.

Pinnstolstillverkning kräver mycket av materialet. Varje småfel upptäcks omedelbart och kan inte döljas eller ursäktas. Dessutom måste stolarna vara starka och får ej ge vika om, av en händelse, köparen skulle gunga på sin stol. I en speciell provningsapparat testas därför nya stoltyper och utsätts för långvarig omild behandling, innan man godkänner dem. Stickprov ur den löpande produktionen utsätts även för denna test.

Hagafors by består av 33 fastigheter och alla som bor där är helt hänvisade till pinnstolsfabriken för sin utkomst. Undantagandes tre lantbruk. Hälften av fabriken anställda är ungdom. Någon flykt från Hagafors har man ej märkt. Utom på kvällarna, då de ungdomar som har bil tar de andra med sig och far till Sävsjö eller Jönköping. Men man bor kvar i Hagafors.

□ Designer är ordet.

— Nu har fabriken sin egen anlitade möbelarkitekt, designer, som ritat modellerna, men förr var det annorlunda, berättar hr Thunander. Då for fabriken representanter kring och köpte upp stolar, samtidigt som man sålde den egna produkten. Efter dessa uppköpta stolar skapade man sedan nya modeller för produktionen. Låt vara att det var plagiat, men sådana har vi ännu i dag.

Skillnaden är bara den att i dag

får man ej vara handelsresande och köpa upp stolar för plagiering. I dag måste man kallas designer. Då bedöms modellstöld mycket mildt. Designerns utbildning vid Konstfack t. ex. ursäktar honom. Det är alltså mera värt att ha gått tre år på Konstfack än att ha arbetat femtio år inom branschen, menar hr Thunander.

□ Femtio års skydd.

En ny modell är i Sverige skyddad tio år. Nu begär man att denna tid skall utsträckas till 50 år. Medan t. ex. patentverket endast erbjuder 17 års skydd. Då kan alltså en bilmotor plagieras efter 17 år, medan karossens linjer ej får efterapas förrän efter 50 år. Det är ingen reson i detta resonemang, anser hr Thunander.

Verner Liljegren, sonsonen till Hagafors förste stolmakare hör till dem som varit hembygden trogen. Det är åtskilliga stolar han förfärdigat under de 20 år han hittills arbetat på fabriken. Drygt en halv miljon är ett imponerande facit.

Och populära är stolarna Bl. a. har man en stor export på Danmark, som ju framhålls som möbellandet numro ett. Men, säger hr Thunander, vi svenskar exporterar ungefär lika mycket till danskarna, som vi importerar från dem, vad det gäller möbler.

Rob